

Előzetes jelentés az Alpokalja Rhynchophora faunájáról

PODLUSSÁNY ATTILA

magánkutató, Budapest

Abstract - PODLUSSÁNY, A.: Preliminary report on the Rhynchophora fauna of the Praenoricum.
In fauna research of Praenoricum to the Author fell the duty of collecting, investigating and determinating the Rhynchophora group. In this report he summarized the results of the work made from 1979 till 1984.

Először is köszönetet mondok a Savaria Múzeum vezetőségének a szalafői kutatóházáért, melyet alkalmankint a nagy távolságból érkező kutatók rendelkezésére bocsátott. Köztudott, hogy az Őrségben a gyűjtőmunka mennyire az időjárás függvénye. Így érthető, hogy mennyire fontos ez a bázis hely, mely nélkül főleg a kora tavaszi és a késő őszi gyűjtőutak szinte elképzelhetetlenek lennének. Jó lenne hasonló szálláshely a Kőszegi-hegység körzetében is.

Az Alpokalja faunakutatásban az általános gyűjtőmunkát, fény- és talajcsapdák anyagának feldolgozását és az ormányosalkatuak gyűjtését, preparálását és publikálását vállaltam. Előadásomban az eddig végzett munkák eredményeiről kívánok beszámolni.

Előzetes megállapodás alapján 5 éves kutató és gyűjtő munka után, 1985-ben kezdjük el a Savaria Múzeum bogárgyűjteményének részletes feldolgozását, mely évente kb. 3-4000 db bogárral gyarapodik. 1985-től tehát kb. 20.000 bogarat kell majd determinálni és rendszertani sorrendben gyűjteménybe helyezni. A gyűjtőmunkát természetesen ezután sem célszerű abbahagyni.

Az eddig gyűjtött ormányosalkatu bogarakat meghatározva és felcédulázva a Savaria Múzeum Természettudományi Osztályának átadtam. Ezek alapján az Alpokalja ormányosalkatu bogarainak fajszeréről az alábbi összehasonlító táblázatokban kívánok tájékoztatást nyújtani.

Az ormányosalkatu bogarakat Magyarországon 6 családba sorolt kb. 1.200 faj képviseli. Az Alpokaljáról - részben irodalmi adatok alapján - 575 faj előfordulását sikerült megállapítanom.

COLEOPTERA - bogarak RHYNCHOPHORA - ormányosalkatuak CURCULIONOIDEA	Magyarország faunájában	Bakonyi faunában	Alpokalja faunájában
Apionidae - cickányormányosok	124	96	81
Attelabidae - eszelények	34	30	29
Anthribidae - orrosbogarak	20	13	8
Curculionidae - ormányosbogarak	976	527	394
Scolytidae - szubogarak	112	55	47
Bruchidae - zsizsikek	57	29	16
Fajok száma összesen:	1.166	750	575

Eddigi adatainkat összehasonlítva Magyarország és a szomszédos Bakony-hegység fajszámaival, láthatjuk, hogy bőven van még kutatnivalónk az Alpokalján.

Tovább részletezve, az adatok egy része irodalmi adat. Három irodalmi munkát találtam, melyekből kigyűjtöttem a Rhynchophora fajokra vonatkozó adatokat. Ezután a Természettudományi Múzeum Állattárának bogárgyűjteményéből gyűjtöttem ki az adatokat. A Curculionidae családnál azonban csak körülbelüli fajszámot közlök, mivel az igen nagy mennyiségű anyag teljes átnézésére még nem volt időm. Nem elegendő ugyanis csupán a lelőhely adatokat lemásolni, mivel az anyag egy része határozatlan és sok esetben a fajok össze vannak keveredve, hanem határozásokat is kell végezni, ha biztos és pontos adatokhoz kívánunk jutni.

Bogárcsaládok	Irodalmi adatok			Állattári adatok	Szerző 1979-83 között gyűjtött	Magyaro. faunájára új fajok	Alpokalja eddigi fajai	Várható fajok
	Kaszab 1937	Csiki 1941	Endrődi 1957-61 1963 1969-70					
Apionidae	26	16	-	67	68	2	81	30
Attelabidae	20	3	24	26	9	2	29	4
Anthribidae	6	3	6	6	5	-	8	12
Curculionidae	168	75	337	300/kb./	242	5	394	310
Scolytidae	15	15	37	33	22	1	47	34
Bruchidae	9	1	-	10	16	-	16	40
Fajok összesen	244	113	404	442	362	10	575	430

Az Alpokalja RHYNCHOPHORA faunájának számszerű adatai.

A táblázathoz megjegyezni kívánom, hogy a Savaria Múzeum bogárgyűjteményének anyagát még nem tartalmazza, mivel annak feldolgozása terveink szerint csak 1985-ben veszi kezdetét.

A saját gyűjtéseimről, melyek elsősorban az Őrség és a Kőszegi-hegység területéről származnak, elmondhatom, hogy fűhálózza, kopogtatva, talaj rostálással és tápnövényekből kinevelve gyűjtöttem, évente kb. 20-20 nap alatt. Kevés fény- és talajcsapda anyag is feldolgozásra került. LOKSA IMRE talajcsapda anyagának feldolgozása most van folyamatban, így ezek számadatai a listában még nem szerepelnek.

Magyarország faunájára nézve 10 új faj látott napvilágot a vizsgált területekről. Ezek a következők: Apion subulatum KIRBY, Apion afer f. n., Pselaphorhynchites longiceps THOMSON, Doydirhynchus austriacus OLIVIER, Pityogenes bidentatus HERBST, Otiorrhynchus pinastri HERBST, Barypithes montanus CREV., Magdalis linearis GYLL., Magdalis oraca REITT., Ceutorrhynchus pervicax WEISE. Közülük az Otiorrhynchus pinastri HERBST és a Ceutorrhynchus pervicax WEISE fajok jelentősek, melyek az ország más területeiről a mai napig sem kerültek elő.

Az ismert és a várható fajok összevetése során kitűnik, hogy a Bruchidae és az Anthribidae családnál sokkal több faj várható, mint amennyit az Alpokalján eddig gyűjtöttek. Ezekre a családokra különösen nagy gondot kell fordítani az elkövetkező évek gyűjtőmunkálatai során.

Végezetül megemlítem, hogy nem sikerült megszereznem a Vas megyében üzemelő fénycsapdák bogáryanagát, mely a gyűjteményanyag mennyiségét megduplázhathatna és ez által a faunakép teljesebbé tételét is nagyban segítené.

IRODALOM - LITERATUR

- CSIKI, E. 1941: Adatok Kőszeg és vidéke bogárfaunájának ismeretéhez. - A Kőszegi Múzeum Közleményei, II. sor. 6.sz. pp.157-168, 283-288, 332-338.
- DIECKMANN, L. 1977: Coleoptera - Curculionidae /Apioninae/ - Beitr.Ent. Berlin 27. 1. pp.7-143.
- ENDRÓDI, S. 1958: Eszelények - Attelabidae - Fauna Hung. X.2. /38/ Budapest
- ENDRÓDI, S. 1959: Szubogarak - Scolytidae - Fauna Hung. X.9. /45/ Budapest
- ENDRÓDI, S. 1959: Az ormányosbogarak /Curculionidae/ kárpátmedencei lelőhelyadatai. I. - Folia Ent. Hung. 12. pp. 215-262. Budapest
- ENDRÓDI, S. 1960: Ormányosbogarak II. - Curculionidae II. - Fauna Hung. X. 5. /53/ Budapest.
- ENDRÓDI, S. 1960: Az ormányosbogarak /Curculionidae/ kárpátmedencei lelőhelyadatai. II. - Folia Ent. Hung. XIII. pp.11-56. Budapest.
- ENDRÓDI, S. 1961: Ormányosalkatuak - Rhynchophora - Fauna Hung. X.1. /59/Bp.
- ENDRÓDI, S. 1961: Ormányosbogarak I. - Curculionidae I. - Fauna Hung.X.4./58/
- ENDRÓDI, S. 1961: Az ormányosbogarak /Curculionidae/ kárpátmedencei lelőhelyadatai. III. - Folia Ent. Hung. XIV. pp. 279-316. Budapest.
- ENDRÓDI, S. 1963: Ormányosbogarak III. - Curculionidae III. - Fauna Hung. X.6. /64/ Budapest.
- ENDRÓDI, S. 1968: Ormányosbogarak IV. - Curculionidae IV. - Fauna Hung. X. 7. /88/. Budapest.
- ENDRÓDI, S. 1969: Az ormányosbogarak /Curculionidae/ kárpátmedencei lelőhelyadatai. IV. - Folia Ent. Hung. XXII. pp. 311-348.
- ENDRÓDI, S. 1970: Az ormányosbogarak /Curculionidae/ kárpátmedencei lelőhelyadatai. V. - Folia Ent. Hung. XXIII. pp.349-400. Budapest.
- GYÓRFFY, J. 1956: Cickányormányosok - Apionidae - Fauna Hung. X.3. /10/ Bpest.
- KASZAB, Z. 1937: A Kőszegi-hegység bogárfaunájának alapvetése. - Grundlagen zur Kenntniss der Käferfauna des Kőszeger Gebirge. - A Kőszegi Múzeum Közleményei. I. sorozat 2. sz. pp. 158-184. Kőszeg.
- PODLUSSÁNY, A. 1981: Ritka ormányosbogarak az Alpokaljáról. - Alpokalja Természeti Képe 1. Közlemények 1976-1981. pp. 81-82. Szombathely.
- WINKLER, A. 1924-1932: Catalogus Coleopterorum regionis palearctica. Wien.

VORLAUFIGER BERICHT ÜBER DIE RHYNCHOPHORA-FAUNA DES VORALPENGEBIETS

Attila Podlussány

In der Fauna-Erforschung von Alpokalja /Praenoricum/ habe ich die Aufgabe, Rhynchophora-Gruppe zu sammeln, erforschen und zu bearbeiten. In meinem Auftrag gebe ich eine Zusammenfassung über die Resultaten meiner vom 1979 bis 1984 getätigten Erforschungsarbeit.

Ich halte es für ein bedeutendes Resultat, dass ich 10 für Ungarn neue Arten gefunden habe. Die Arten sind die folgenden: Apion subulatum KIRBY, Apion afer GYLL., Pselaphorhynchites longiceps THOMSON, Doydirhynchus austriacus OLIVIER, Pityogenes bidentatus HERBST, Otiorrhynchus pinastri HERBST, Barypithes montanus CHREV., Magdalis linearis GYLL., Magdalis opaca REITT., Ceutorrhynchus pervicax WEISE.

Ich habe die Rhynchophora-Fauna des besser bekannten Bakony-Gebirges und anderer Gebiete Ungarns mit der von Alpokalja verglichen. Von der Literatur habe ich die Arbeiten von ZOLTÁN KASZAB, ERNŐ CSIKI und SEBŐ ENDRÓDI benutzt.

A szerző címe - Anschrift des Verfassers:

Podlussány Attila
H-1111 Budapest
Bercsényi u. 10.